

УДК 796.01

Надія Карабанова,
Анатолій Карабанов,
Роман Черкашин

Участь волинських спортсменів в Олімпійських іграх

Волинський національний університет імені Лесі Українки (м. Луцьк)

Постановка наукової проблеми та її значення. Олімпійський рух набув особливого значення як соціальне та спортивне явище. Олімпійські ігри викликають неабияку увагу суспільства, спортивних діячів, громадських організацій та міжнародних засобів масової інформації. Останнім часом особливо підвищився науковий інтерес до досліджень питань, пов'язаних із олімпійським рухом і в Україні, і в країнах СНД [1; 2; 5; 6].

Олімпійський рух, який зародився наприкінці XIX ст., став закономірним підсумком розвитку світової теорії та практики фізичного виховання та спорту. В основі його генезису лежали і об'єктивні, і суб'єктивні фактори. Активізація економічних, торговельних, політичних, дипломатичних зв'язків, котра намітилася в останній третині XIX ст., створила сприятливі умови для розвитку зв'язків у галузі спорту, що став ядром, серцевиною, системоутворюючим фактором сучасного олімпізму [3; 4].

Наприкінці минулого – на початку XX ст., коли формувалася сучасний олімпійський рух, в Україні тільки зароджувався спорт як основа олімпізму. Останніми десятиліттями в Україні створено широку мережу спортивних організацій із підготовки спортсменів-олімпійців: ДЮСШ, спортивні школи-інтернати, ШВСМ, центри олімпійської підготовки.

Однак не можна констатувати, що в Україні сформувався ефективно функціонуючий олімпійський рух, який охоплює широкі верстви населення. Він характеризується блиском олімпійських медалей, але злиденним масовим спортом. Нині олімпійський рух України як складовий елемент спортивного руху переживає кризу. Ця криза багатогранна й спричинена комплексом причин [2; 4].

Однак слід визначити: олімпійський спорт в Україні має давні та славні корені. Успіхи кращих спортсменів – це надбання багатьох поколінь, тому становлення та розвиток освітніх цінностей спортсменів вищої кваліфікації нині є актуальним і важливим аспектом відродження духовності українських громадян.

Підбиваючи підсумки, треба відзначити, що олімпійські ігри, на нашу думку, – унікальна база для розвитку олімпійського руху. Вони спрямовані на виховання молоді, на всесторонній розвиток особистості та фізичної культури, на досягнення високих спортивних результатів.

Завдання дослідження – проаналізувати участь та виступи волинських спортсменів на Олімпійських іграх.

Виклад основного матеріалу дослідження. Перший учасник Олімпійських ігор серед волинян – *Олександр Мартинюк*, який у складі збірної команди з легкої атлетики колишнього СРСР виступав на XVII Олімпійських іграх у Римі. У бігу на 5000 м у фіналі він був дев'ятим. Волинянин захищав спортивну честь ленинградського “Буревісника”.

Через шістнадцять років спортивну честь Волині у складі збірної команди СРСР 1976 р. на XXI Олімпійських іграх у Монреалі захищала лучанка *Неллі Тараканова*. Вихованка київського “Динамо” виборола першу срібну олімпійську медаль у складі олімпійської команди СРСР у змаганнях з академічного веслування на дистанції 1000 м. Саме на цій Олімпіаді академічне веслування серед жінок було включене в олімпійську програму. Отже, Неллі Тараканова – одна із перших олімпійських призерок.

Через чотири роки на XXII Олімпійських іграх – 1980 р. в Москві виступала одна з найсильніших європейських штовхальниць ядра, вихованка тренера Володимира Гриня – *Нуна Абашидзе*, котра у фіналі зайняла четверте місце з результатом 21,15 м. Представниця одеського спортивного товариства “Динамо”, найкраще досягнення якої – 21,53 м (1984).

Найвизначнішого успіху серед волинян, які виступали на попередніх Олімпіадах, досягнув випускник Володимир-Волинської ДЮСШ *Володимир Татарчук*, котрий став єдиним олімпійським

чемпіоном серед волинян на XXIV Олімпійських іграх у Сеулі (1988). Він виступав нападаючим у складі олімпійської футбольної команди колишнього СРСР, яка в Сеулі вдруге (після 1956 р.) завоювала золоті медалі Олімпійських ігор. Після закінчення Олімпіади золота олімпійська медаль Володимира Татарчука, за рішенням Держкомспорту СРСР, була зарахована Волинській області. У Володимир-Волинській ДЮСШ тренером із футболу у Володимира Татарчука був Ярослав Кореневський.

У 1996 р. на XXVI Олімпійських іграх в Атланті в складі збірної Росії виступав легкоатлет-спринтер *Дмитро Ванякін*, який починав займатися спортом у тренера Миколи Кузьменка в Луцьку.

У Сіднеї на XXVII Олімпійських іграх (2000) нашу область представляли *Руслан Машуренко* (дзюдо), *Валентина Савчук* (спортивна ходьба), *Кирило Чупринін* (метальник диска).

Валентина Савчук – майстер спорту України міжнародного класу (далі – МСМК) зі спортивної ходьби – член національної збірної команди України (1996–2003); шестиразовий чемпіон України; неодноразовий призер чемпіонатів та клубів України (1996–2003); п'ятиразовий рекордсмен України; переможець I літніх спортивних ігор (1993); I літніх спортивних ігор молоді України (1994); учасник Кубка світу в Китаї (1995); срібний призер Кубка Європи в Італії (1996); учасник чемпіонату світу в Афінах; Кубка світу в Чехії; завоювала четверте місце на молодіжному чемпіонаті Європи в Фінляндії (1997); учасник Кубка Європи серед клубних команд в Італії (1998); учасник чемпіонату світу в Севільї; чемпіон I Всеукраїнських літніх спортивних ігор; бронзовий призер Всесвітньої універсиади (1999); учасник Кубка Європи в Німеччині; Кубка Європи групи “Б” у Польщі (2000); виборола шосте місце на Всесвітній універсиаді в Пекіні; учасник Кубка Європи в Словачії та Чебоксарах (2001, 2003). На XXVII Олімпійських іграх у Сіднеї представляла спортивну ходьбу на 20 км, зайнявши 12 місце (тренер – Степан Борисюк).

Кирило Чупринін – МСМК із метання диска – учасник XXVII Олімпійських ігор у Сіднеї (2000); член збірної команди України (1999–2005); багаторазовий чемпіон та призер чемпіонатів та клубів України; бронзовий призер молодіжного чемпіонату Європи у Фінляндії; виборов шосте місце Кубка Європи в Чехії (1997); бронзовий призер I Всеукраїнських літніх спортивних ігор (1999); зайняв п'яте місце на Кубку Європи групи “Б” у Польщі (2000); четверте місце на Кубку Європи в Угорщині (2001); срібний призер II Всеукраїнських літніх спортивних ігор; виборов четверте місце на кубку Європи групи “Б” у Словенії (2003); п'яте місце на Кубку Європи групи “Б” у Франції (2004); четверте місце в особистому заліку та перше – в загальнокомандному заліку на Кубку Європи в Португалії (2005); третє місце в командному заліку Кубка Європи в Ялті; рекордсмен області (тренер – Володимир Сахарук). Звання найсильнішого в Україні підтвердив 2004-го та 2005 року. Випускник інституту фізичної культури та здоров'я.

Дзюдоїст *Руслан Машуренко* дебютував на XXVI Олімпійських іграх в Атланті (1996), але на олімпійському татамі зумів виграти лише один поєдинок. На XXVII Олімпійських іграх у Сіднеї (2000) у ваговій категорії до 90 кг завоював бронзову медаль. До цього 24 роки в Україні не було олімпійського призера із дзюдо. А на Волині він перший учасник і призер олімпійських ігор із боротьби дзюдо (тренер Анатолій Бондарев).

В Афінах на XXVIII Олімпійських іграх (2004) нашу область знову представляли троє спортсменів: боксер – суперваговик *Олексій Мазикін*, *Андрій Федчук* (дев'яте місце) і важкоатлет Микола Гордійчук (вагова категорія до 105 кг).

Боксер – суперваговик *Олексій Мазикін* – майстер спорту України міжнародного класу, який із 2001 року захищає спортивну честь Волині. Срібний призер чемпіонату світу (2001); дворазовий абсолютний чемпіон України (2001, 2002); чемпіон Всеукраїнських літніх спортивних ігор з боксу (2003); переможець турніру з бойових видів мистецтв на Кубок Президента України (2001); учасник двох Олімпійських ігор (2000, 2004); переможець багатьох міжнародних турнірів (п'яте місце на XXVIII Олімпійських іграх, тренер – президент Федерації боксу Волині Юрій Савчук).

Андрій Федчук (дев'яте місце на XXVIII Олімпійських іграх, тренер Іван Данилишин). Важкоатлет *Микола Гордійчук* (вагова категорія до 105 кг), член збірної команди України, посів десяте місце на XXVIII Олімпійських іграх із результатом 395 кг (наставник – заслужений тренер України Микола Авраменко).

На Іграх XXIX Олімпіади (2008) в Пекіні виступали чотири волинські спортсменки: *Надія Миронюк* (важка атлетика, вагова категорія 75 кг); *Надія Боровська (Прокопук)* – представник зі спортивної ходьби на 20 км; *Оксана Ващук* (боротьба вільна, вагова категорія 72 кг); *Юлія Остапчук* (боротьба вільна, вагова категорія 63 кг).

Надія Миронюк – МСМК, член збірної команди України; переможець першостей України (2002, 2003, 2004); срібний призер Універсиади (2003); чемпіон України (2004, 2005, 2006) із важкої атлетики; срібний призер чемпіонату Європи серед юніорок у Болгарії (2004); бронзовий призер чемпіонату Європи в Польщі; зайняла восьме місце на чемпіонаті світу в Домініканській Республіці (2006); п'яте місце – на чемпіонаті Європи у Франції (2007); учасник Ігор XXIX Олімпіади (2008) в Пекіні (дев'яте місце). Тренери – заслужені тренери України Микола Авраменко, Микола Миронюк. Випускниця Інституту фізичної культури та здоров'я.

На іграх XXIX Олімпіади (2008) в Пекіні виступала випускниця нашого інституту *Надія Боровська (Прокопук)* зі спортивної ходьби на 20 км.

Надія Прокопук – майстер спорту України міжнародного класу зі спортивної ходьби, чемпіонка України (2006, 2007); неодноразовий переможець та призер чемпіонату та Кубка України (2001–2006); дворазовий переможець універсиади України (2003, 2005); дворазовий учасник Кубка світу в Німеччині та Іспанії (2004, 2006); переможець в командному заліку на Кубка Європи в Угорщині; учасник Всесвітньої універсиади в Туреччині (2005); бронзовий призер міжнародних змагань у Словачії (2006); чемпіон та срібний призер чемпіонату України (2007). Нині – аспірант Волинського національного університету імені Лесі Українки. Тренери – Микола Калитка, Світлана Калитка, Володимир Ялович.

Оксана Ващук (боротьба вільна, вагова категорія 72 кг); *Юлія Остапчук* (боротьба вільна, вагова категорія 63 кг) – студентки II курсу Львівського училища фізичної культури. Тренери – Іван Папій та заслужені тренери України Андрій Пістун, Анатолій Милехін.

Висновки. Видатні спортсмени області, виступаючи на олімпіадах і демонструючи свої можливості, прославляють Волинську область. Вони значною мірою впливають на розвиток олімпійського спорту й фізичної культури.

Олімпійські ігри, на нашу думку, – унікальна база для розвитку олімпійського руху. Вони виховують молодь у дусі патріотизму, всесторонньо розвивають особистість.

Література

1. Булатова М. Олімпійське образование на Украине : методология, организация, практические результаты (1991–2001) / М. Булатова, В. Платонов // Олімпійський спорт и спорт для всех : материалы V Междунар. науч. конгр. – Минск : [б. и.], 2001. – С. 65.
2. Герцик М. Українські олімпійські зацікавлення на початку ХХ століття / М. Герцик, О. Ващеба // Фізична культура, спорт та здоров'я нації : зб. наук. пр. – К. : Вінниця, 2001. – С. 191–195.
3. Олімпійський путівник : метод. рек. / за заг. ред. М. М. Булатової. – К. : [б. в.], 2007.
4. Платонов В. Н. Олімпійський спорт : учебник : в 2 кн. Кн. 1 / В. Н. Платонов, С. И. Гуськов. – К. : Олимп. лит., 1994. – 496 с.
5. Степанюк С. Від спорту дитячо-юнацького до Олімпійських вершин / С. Степанюк, С. Голяка, І. Городинська // Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві : зб. наук. пр. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – Т. 1. – Луцьк : РВВ “Вежа” Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – С. 108–111.
6. Энциклопедия современного олимпийского спорта / гл. ред. В. Н. Платонов. – К. : Олимп. лит., 1998. – 599 с.

Анотації

У статті висвітлено питання розвитку олімпійського руху в Україні, зокрема участь волинських спортсменів в Олімпійських іграх.

Ключові слова: Олімпійські ігри, олімпійський рух, олімпізм, олімпійські ідеали, спортсмен.

Надежда Карабанова, Анатолий Карабанов, Роман Черкашин. Участие волинских спортсменов в Олимпийских играх. В статье освещаются вопросы развития олимпийского движения в Украине в частности участие волинских спортсменов в Олимпийских играх.

Ключевые слова: Олимпийские игры, олимпийское движение, олимпизм, олимпийские идеалы, спортсмен.

Nadiya Karabanova, Anatoliy Karabanov, Roman Chercashin. Participation of Sportsmen Volini on Games of Olympiads. In the article the questions are lighted which povyazananni with development of olympic motion in Ukraine the that analysed participation of volinscih sportsmen on Games of Olympiads.

Key words: Olympic games, olympic motion, olimpizm, olympic ideals, sportsman.